Ч. 216 (11.469). Львів, четвер 27. вересня 1928. Oplata pocztowa opłacono ryczałtem. Рік LXVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Справа роззброєння.

Львів, 25. вересня 1928.

Противоєнний пакт Келльоґа підписаний. Приступило до нього вже кілька десятків держав, а над справою роззброєння далі радять так само безплодно як радили досі. Безуспішно та монотонно відбуваються від ряду літ наради окремої комісії Ліґи Націй для справ роззброєння. „Найбільшим“ успіхом тієї комісії була недавня конференція, присвячена справі роззброєння, на якій подав між іншим сензаційні пропозиції в тій справі радянський делеґат Літвінов. Ця конференція скінчилася, як відомо, нічим, бо всі, реальні й нереальні, висунені на ній проекти відложено до розгляду й вирішення чергової конференції. Перманентно істнуюча комісія Ліґи Націй для справи роззброєння саме тепер засідала в Женеві, щоби підготовити слідуючу конференцію. Останніми часами одиноким завданням тієї комісії треба вважати не що інше, а підготовки таких конференцій та складання на пленарних засіданнях Ради Ліґи звідомлень з „успіхів“ своєї підготовчої роботи.

На цю мляву і скучну т. зв. підготовчу роботу комісії, що зводиться до крутійств представників поодиноких, заступлених у ній держав, виключно членів Ліґи Націй, не слідби звертати особливої уваги, якби не одна обставина, що оживила значно останні „роботи“ тієї комісії. Маємо на думці виступ її голови, голяндського делеґата Лоундона і французького делеґата Поль-Бонкура. При розгляді справи про усталення речинця на слідуюче засідання комісії пригадали собі учасники, що того засідання не можна відкладати, бож перед слідуючим загальним збором Ліґи Націй повинна відбутися конференція в справі роззброєння. Досі ділося так, що речинці засідань комісії з правила відрочували. В даному випадку треба було назначити приспішений речинець з уваги на конференцію, яку з обовязку має підготовити комісія. Справу реферував Бенеш. По нім забрав слово сам голова комісії Лоундон і виголосив „недипльоматичну“, а наскрізь настроєву промову на тему того, що як у комісії так і на конференціях з правила товчуть воду в ступі. Іншими словами він закинув найвпливовішим членам комісії нещирість та злу волю в трактуванні справ роззброєння. Між іншим зачіпив він і французько-англійський фльотово-мілітарний договір, заключений таємно на передодні підписання пакту Келльоґа, договір, про який ніхто нічого конкретно не знає, а в тім не має ніякого виробленого погляду на нього і комісія Ліґи Націй. В такій атмосфері підготовча праця до загального роззброєння ніколи не матиме позитивних наслідків, а то тим більше, коли зважити, що ще й далі ведуть Англія та Франція якісь переговори з іншими державами в тій самій справі. Чи франко-англійський договір спричинить роззброєння чи ні, про те ніхто не знає. Отже якаж тут можливість працювати? Лоундон накінець запропонував скликати під його проводом, як голови комісії нараду пяти морських великодержав у цій справі та виявити на ній обставини, які тепер є великою перешкодою в праці над роззброєнням з уваги на їх неясність.

Цю промову дуже болючо відчув французький делегат Поль Бонкур і вважав своїм обовязком стати в обороні своєї батьківщини і що найменше відвернути від неї стріл, вимірений Лоундоном, що мав недвозначно за ціль обтяжити Францію та Англію закидом саботування у справі роззброєння. Признавши траґізм положення у цій справі Поль Бонкур підкреслив, що позиція Франції все заключалася в тім, що справа роззброєння звязана нерозривно зі справою міжнародньої забезпеки. Знищення всіх армій стане реальним тоді, коли буде міжнародня армія. На жаль, досі всі спроби в тому напрямі під проводом і за ініціятивою Ліґи були безуспішні. Нiщо дивного, що держави почали на власну руку шукати виходу з того безвихідного положення. І першим позитивним кроком у напрямі порозуміння щодо обмеження зброєнь є саме анґльо-французький договір щодо фльоти. Обі держави погодилися між собою лише в тім, щоби запропонувати точно означений проект в цій справі іншим морським державам. Словом з промови Бонкура вийшло, що і Франція і Англія одинокі держави, які працюють совісно над постепенною реалізацією роззброєння. Колиж хто протиставиться цьому, то це виключно Злучені Держави Америки, які стоять поза Ліґою і на які ця остання не має ніякого впливу. Накінець запропонував він резолюцію про скликання членів комісії на нове засідання з кінцем 1928 або з початком 1929 р., при чім у тій резолюції підкреслив, що анґльо-французький договір посуває справу роззброєння вперід і поручив іншим державам заключати анальоґічні договори. Проти такої резолюції виступив представник Німеччини та висунув свій проект резолюції, в якій ствердив, що держави можуть серіозно займатися справою цілковитого роззброєння вже тепер, до чого вистарчають у повні пакти льокарнеський і Келльоґа, і що зовсім непотрібні до цього якісь нові договори на зразок анґльо-французького і накінець запропонував скликати в р. 1929 конференцію для справ роззброєння, а не засідання підготовчої до неї комісії Ліґи.

Комісія вибрала окрему резолюційну комісію, що радила над запропонованими резолюціями кілька днів і накінець внесла деякі несутні а більше стилістичні поправки до проекту Бонкура. На повному засіданні німецька пропозиція перепала, а більшість голосів зібрала „справлена“ резолюція Поля Бонкура. Таким чином з початком слідуючого року знов збереться підготовча комісія Ліґи для праці над зорганізованням конференції, але невідомо чи візьмуть у ній участь делеґати Німеччини й інших, поділяючих німецький погляд, держав. Отже справа роззброєння найшла на своєму крутому шляху нове ускладнення і нову перешкоду в підготовці до своєї реалізації.

До історії другого соціялістичного інтернаціоналу.

Минулий місяць серпень відзначився двома важними подіями в царині міжнародного соціялістичного руху: в днях від 6—12. серпня ц. р. радив в Брюсселі третий з черги після війни конгрес т. зв. другого, соціялістичного робітничого інтернаціоналу, а одночасно в Москві від половини липня майже до кінця серпня радив шестий конгрес т. зв. третього комуністичного інтернаціоналу. Значить: і один і другий інтернаціонали вчинили генеральний перегляд своїх сил, підвели підсумки під висліди своєї дотеперішньої діяльности а при тому подали дороговкази для дальшої боротьби та змагань своїх однодумців.

Минули ті часи, коли можна було збувати мовчанкою й легковажити всі факти, звязані з міжнароднім соціялістичним рухом. Сьогодня — міжнародний соціялістичний рух містить в собі одну з найбільш величавських суспільних проявів новітньої доби й нема, здається, ні одної серіозної людини, котра моглаб до неї байдужно ставитися. Нечисленна на початку 19 ст. робітнича кляса виросла сьогодні в мільйонову масу „робітничих батальйонів“, котрі як „четвертий стан“ збираються в головних державах Зах. Европи помалу перебирати владу в свої руки. В Англії, Німеччині, Франції, Чехословаччині й Польщі представники робітничих партій чи то цілком, чи то постепенно є вже сьогодня при кермі влади, чи то вкінці, збираються її захопити в найближчій будучині. Зорганізовані лави соціялістичних партій обєднали при останніх виборах до законодатних установ понад 15 мільйонів голосів й вибрали понад тисячку послів. З великих держав світа — досі ще тільки одні Злуч. Держави Півн. Америки, хоч по формі й змісті є напевно найбільше „капіталістичні“, не мають новітнього соціялістичного руху. А врешті — цей рух перекинувся вже на Азію, Африку й взагалі кольонії, а останній соціялістичний конгрес обісілали представники Індії, Китаю й Єгипту.

Це одна сторона медалі. А друге. Одночасно зібраний у Москві конгрес Комінтерну творить другий робітничий табор; правда, куди менший по числу від попередній та по важности й впливам багато сильніший від першого. На його чолі стоїть Комуністична Партія Росії, яка має під своєю владою цілий Радянський Союз, а понадто через всі філіяльні партії має поважний вплив на політичне, господарське й суспільне життя всіх держав і всіх народів цілої земської кулі.

Тому і зрозумілим є заінтересування комплексом питань, звязаних з обома згаданими міжнародніми організаціями, котрому я, з огляду на місце, де отсі стрічки друкуються, хотів би дати вислів в ряді самостійних газетних статтей, з яких кожна буде присвячена одній з істнуючих проблем.

Але його цілого, без сумніву, не можна як слід зрозуміти, коли не знається бодай в загальних обрисах історії дотеперішніх міжнародніх робітничих організацій, або, іншими словами: історії дотеперішніх двох робітничих інтернаціоналів. Бо найважнішою появою в **сучасному** міжнародньому робітничому русі є факт, що робітництво розпадається тепер на **дві** не тільки окремі але й **непримиримо до себе ворожі організації**; тоді, як до війни, робітництво було одноцільне. Одна і другий факт не є припадкові. За ними криються глибокі й серіозні причини, без зрозуміння яких не можна зрозуміти і **тенденцій**, котрі корінять ся в обох сучасних міжнародніх робітничих організаціях.

Як відомо: основоположником **першого** робітничого інтернаціоналу був Маркс, головний теоретик новітнього соціялізму. В основательній грамоті, котру в 1864 р. приняв перший конгрес робітничого інтернаціоналу, є точно зясовані причини, котрі спонукали Маркса до заснування цеї міжнародньої організації. Її головна мета міститься в думці, що робітництво може побідити тільки в **міжнародньому** а не льокально-національному масштабі, так, як робітничі інтереси всюди **спільні**, бо опираються на спільній підставі: **міжнародньому капіталізмі**. Пролетарі всіх країв, єднайтеся! Цей клич, котрий в робітничі маси кинули в Комуністичному Маніфесті Маркс та Енгельс ще в 1848 році, найшов своє організаційне оформлення аж після питнацяти літ.

Одначе вже ця перша міжнародня робітнича організація показала, що дійсність далеко не така, як казала теорія, котра привела згадану організацію на світ. Не вважаючи на дуже зручний й обережний провід інтернаціоналу самим Марксом, який був її генеральним секретарем, цей інтернаціонал проістнував тільки до 1872 року, себто до моменту, коли покінчилася німецько-французька війна. Перший інтернаціонал, значить, удержався всього вісім літ. Розбили його, подібно як опісля другий інтернаціонал, росіяни, а радше Бакунін зі своїми адгерентами, тому, бо хотіли, аби перший соціялістичний інтернаціонал був організацією **чину**, а не тільки самою організацією **єдности** пролетаріяту. Бакунін хотів, аби інтернаціонал фактично поміг робітництву поступових країн Зах. Европи (Франції, Італії та ін.) до **здобуття влади шляхом соціяльної революції й терору**, тоді, як Маркс таку думку рішучо відкидав як наївну й не дозволяв „професійним революціонерам“ експериментувати.

Другий інтернаціонал повстав аж шіснацять літ пізніше, у цілком змінених умовах. В першім інтернаціоналі головну ролю грало англійське робітництво, а в другому німецьке, котре росло з неймовірною швидкістю рівнобіжно з розвитком німецького промислу. На конгресі в Парижі в році 1888 покликано до життя другий соціялістичний робітничий інтернаціонал й він проістнував аж до перших днів світової війни, себто до літа 1914 року. Секретаріят міжн. соц. інтерн. „накрили“ перші німецькі полки, котрі в памятні серпневі дні 1914 року вступили в столицю Бельгії, Брюссель. **Всі соціялістичні партії всіх головних воюючих сторін без виїмку**, отже: німецька, французька, ба навіть російська (під проводом Плеханова) **ідентифікувалися в 1914 році зі своїми урядами й станули в національно-державному таборі вкупі з іншими верствами та клясами власної країни.** Таким чином сувора **дійсність** показала, що голошений в теорії від 1888—1914 року інтернаціоналізм робітництва є **фантомом**, котрий в рішаючий момент не в силі устоятися перед вимогами життя. Опісля комуністи твердили (й ще тепер твердять), що тоді „соціял-патріотичні“ проводирі **зрадили** робітництво. Але тільки крайно наївна людина може припускати, що такі досвідчені політики як соціялістичні діячі, могли помилитися й допустити зраду робітництва. Вони поступили так, бо **мусіли, бо не могли інакше поступити.** І Жорес,

якби не був погиб, теж не був би поступив інакше від Шайдемана, Вандервельде, Адлера, Дашинського та Пасханова. Діло тільки в тому, аби розшифрувати ці справжні глибокі причини, котрі тоді покермували кроками соціялістичних лідерів всіх головних воюючих країн.

Дві каловбні соц. конференції, скликані підчас війни в році 1914 до Ціммервальду й в році 1916 до Кієнталю в Швайцарії, були вже фактично приготовлянням до основання Леніном нової чисто-комуністичної міжнародньої організації, що й сталося в березні 1919 року в Москві. Третій, комуністичний інтернаціонал хоче бути не інтернаціоналом єдности, не самою ширмою, гаслом й „видимим знаком невидимої благодати", а справді генеральним штабом одноформних комуністично-робітничих когорт, які на одну команду всюди на земному глобі — чи то на Філіпінах, чи то в Англії, чи то в Китаю, чи то на Балканах — мають пробоєм йти до одної спільної мети. Тут вже нема жадного обману й гри словами. Комуністи справді серіозно змагають до наміченої цілі. Для них соціялізм — дійсність, в яку вони вірять та якій готові посвятити все.

Тому безкомпромісно вони відкидають всякі спроби **половинчатої розвязки справи**: в добі невдалих спроб з т. зв. 2 і пів **інтернаціоналом**, які вийшли були від австрійської соц.-демократії, німецьких „независимих" й російських ес-ерів в 1922-23 році. Або-або. Або чистий комунізм або „соціял-угода, соціял-зрада чи соціял-патріотизм". Тому-то нарешті після коротких хитань на протилежнім бігуні міжнароднього робітництва зорганізувався новий соціялістичний інтернаціонал, який свідомо і відкрито навязав до традиций передвоєнного соц. інтернаціоналу й гостро відмежував себе від комунізму.

Таке тепер положення в міжнародньому робітничому таборі й ніщо не вказує на те, аби цей стан міг в найближчому часі змінитися.

Д-р Павло Лисяк.

ЗАМІТКИ і ВІДГУКИ.

Українська соціяльна демократія перед реституцією.

Повоєнні події і вплив східно-європейської революції, а головно закріплення комуністів, найважче відбилися на українській соц.-демократичній партії. Заснована в 1899 р. українська соціял-демократія мала перед собою велике завдання обхопити організаційною сіткою українське робітництво по містах та повести його до боротьби за національні і соціяльні права. На жаль, партія не сповнила покладаних у ній надій. Йдучи у хвості соціяльної демократії Галичини і Шлєська (нинішньої польської партії соціялістичної), українська соціял-демократія дала себе виперти з міст, лишила українське робітництво під опікою польських соціял-патріотів, а саме пішла втоптаною стежкою на село. Але там не лишила вона значніших слідів. Єдине, чим визначалася українська соц.-демократія це послідовне незалежництво, заподіяне від ППС. На кілька літ перед війною в партії під впливом еміграційного відламу УСДРП розпочався відлив від польських соціял-патріотів, однак всетаки поважна частина під проводом Миколи Ганкевича і С. Вітика пушно трималася польської поли. Воєнна доба зарізала розбіжности між обома групами (польонофільською з „Землею і Волею" і національно-самостійницькою з „Вперед́ом"). В першій стадії повоєнного періоду, в часі керуючої ролі УСДРП була на Наддніпрянщині, галицька УСДП була на вершку своїх впливів. Та після київського походу розпочався прискорений упадок впливів УСДП й її розвал. Партія одержала сильне радянофільське забарвлення, виелімінувала зпоміж себе польонофільських провідників та позбавила впливів національно-самостійницьку групу. В р. 1921 польська влада розвязала УСДП. Партія розколодася на три групи. Головне ядро партії з молодшими провідниками - інтелегентами опинилося в КПЗУ і Сель-Робі (після еволюції соціялістичної фракції парляментарної репрезентації), польонофільська меншість з Мик. Ганкевичем і кваліфікованим робітництвом, вихованим під „одним дахом", найшла захист в ППС, а національно-соціялістична група з Львом Ганкевичем, П. Буняком й Ів. Квасницею заняла пасивно-вижидаюче становище. Соціялістичні симпатії на селі, наскільки вони були, перебітабулювали на себе радикали (перемінені на соціялістів-радикалів) і сель-роби.

В поменшеному розмірі УСДП перейшла після війни той самий процес, що й соціял-демократії інших народів. Тільки що там соціял-демократія боролася за збереження свого становища, а в нас ні.

Перед двома роками національно-соціялістична група виявила слабий прояв життя, засновуючи освітні осередки під назвою „Робітничих Громад" та видаючи невеличкий місячник, опісля двотижневик „Вперід". Однак підготовка Соц. Групи „Вперід" до віднови українського соціялістичного руху була дуже слаба, що виявили вибори до польських законодатних установ. Силу цеї групи навіть важко означити з огляду на те, що голоси її симпатиків потонули в морі радикальних голосів, бо з радикалами мала ця група виборчий бльок.

На днях „Варшавська Інформація Прасова" принесла розмову з секретарем Соц. Групи „Вперід" ред. Квасницею на тему реорганізації тієї групи в напрямі перетворення її в партію. Ред. Квасниця заявив, що та реорганізація вже частинно довершена. Група займається організацією українського міського пролетаріяту. В культурній ділянці організується в поодиноких осередках „Робітничі Громади". Крім того на терені краю творяться комітети клясово-політичного характеру та кооперативи.

„Головним завданням нашої партії — каже ред. Квасниця — а одночасно основною точкою нашої ідеольогії є боротьба за **незалежність українського робітничого руху**, незалежність, взоровану на основах західно-европейського соціялізму. Стоїмо на становищі самостійної Української Соціялістичної Республики, а засоби, що ведуть до здійснення того ідеалу, бачимо в освідомленні мас і пропаганді".

Партія признає кооперацію з іншими соціялістичними партіями Польщі, але лише такими, що стоять на становищі справжньої клясовости. У відношенні до професійного руху група, себто партія **in statu nascendi** признає єдність того руху, але під умовою автономічних прав для українського робітника.

Що торкається національної програми партії, то ця справа буде вирішена на осінньому конгресі. До інших українських партій ставиться група негативно. З УНДО-м не може мати нічого спільного з огляду на його буржуазійність. З обома Сель-Робами не можна дійти до порозуміння з огляду на їх виключність й амбіції. З Партією Праці розходиться група в ідеольогічних поглядах. Тільки з соціялістами-радикалами має група стичні точки і тому разом з ними стала до виборів. У відношенні до польського громадянства

„основним нашим постулятом є заспокоєння політичних, господарських і культурних потреб українського громадянства, що випливають з боротьби за самоозначення українського народу".

Зрештою, всі важніші справи будуть вирішені й устійнені на конгресі, що в осени відбудеться у Львові.

З такою платформою Соц. Група „Вперід" переводить реорганізацію і змагає до переміни в організовану партію, яка буде продовженням УСДП.

Святочний виступ польських соціял-патріотів.

З приводу пресового інтерв'ю д-ра Дм. Левицького вся польська преса вдарила на тривогу, взиваючи владу до репресій і до зміщення проводженої „позитивної програми". Від тієї загальної тривоги дещо відріжняється становище пепесівського „Дзєнніка Людового", який — нападаючи на „український націоналізм" пише:

„Відношення українських націоналістів до Польщі не змінилося — навпаки, значно погіршилося ізза проволікання польсько-української справи. Байдужність правління під тим оглядом використовує український націоналізм для цілей ірреденти. Кожна помилка (як лагідно сказано! — Ред.) супроти українців, кожний фальшивий крок є атутом у руках їх провідників. Нагінка польських націоналістів на всякі прояви політично-суспільного і культурного життя в реакції викликує затверділість другої сторони, сліпе закукурічення і зріст націоналістичних настроїв, які на кожному кроці вміло використовують провідники українського націоналізму. Український націоналізм не спить. На свойому чолі має людей, які навіть не чулися би добре в стані мира між польським й українським громадянством. Отже всею силою пари пруть до боротьби за повну незалежність українського народу на східних окраїнах. У тій боротьбі, треба признати, послідовній навіть не звертається уваги на добро й інтерес українського громадянства, а то хіба повинно мати рішаюче значіння. Інтерв'ю пос. Левицького викликало багато галасу в ендецькій пресі. Розлягаються навіть поклики за жандармськими методами для присмирення чоловіка, якому пасивність польського уряду додає відваги висловлювати настрої, які від літ істнують серед воюючого українського націоналізму. Однак на ту справу треба дивитися інакше. Українська проблема, що від ряду літ домагається полагоди, вайшла в запальну стадію. Довше того проволікати не можна. Не вільно допустити до того, щоби та справа стала жиром двох націоналізмів, щоби українська рана довше ятрилася на організмі Польщі і перейшла в стан, що межує з гангреною. Треба тут не сили пястука і хірургічних заходів, які подають польські націоналісти, а яких змаганням є давлення всякого прояву життя українського народу, але справа вимагає спокійного і зрівноваженого ділання, вмілої розвязки, у висліді корисної для обох народів".

А тією „вмілою і корисною розвязкою" є —програма ППС в українській квестії. Ця святочно-маніфестаційна програма є ліком на всі болі і плястром на всі рани.

По широкому світі.

Японському урядові грозить кріза в звязку з підписанням пакту Келльога. Парлямент є тої гадки, що при підписанні нарушено формально конституцію.

Америк. „Червоний Хрест" почав збірку 5-ти міліонів дол. у користь нещасливих після бурею из Фльориді.

При виборах у Швеції консерватисти виграли 8 місць, соціялісти 15. Буржуазний бльок дістав невеличку більшість над соціял-комуніст. бльоком.

Бувш. президент Болівії Саагедра зробив повстання. Повстанці розбиті.

У Гонг-Конгу виконали присуд смерти над відомим комуніст. агітатором Шанг-Кайбо і його 6 спільників.

У Канаді призначений перший дипльоматичний представник Вел. Британії.

Ювилей І-ої гімназії в Станиславові.

Ювилейне свято й українці. — Опис святочного обходу.

Станиславів, 23. вересня 1928.

Двісталітній ювилей*) середньої школи, що служила в значній мірі, а в другій половині XIX століття і в першім десятилітті XX. століття (до часу оснування української гімназії в Станиславові) переважно потребам автохтонного українського населення Покуття й Підгіря. Ювилей гімназії, з якої вийшли митрополит і кардинал Михайло Левицький, Іван Вагилевич, Ксенофонт Климкович до Дмитра Вітовського включно, а з живих еп. Хомишин, крил. о. Олександер Стефанович, дир. Микола Сабат, проф. Михайло Лозинський, ректор Василь Сімович, д-р Ярослав і Юліян Олесницькі, о. кан. Лятишевський, о. кан. Стех, посол Михайло Струтинський і цілі сотні українських громадян, заслужених на ріжних ділянках нашого національного життя.

З ріжними почуваннями збиралися на свято ювилею українські його участники, старші й молодші учні І. станиславівської гімназії до часу світової війни. Але всі збиралися з почуваннями вдячности для тих своїх педагогів, що на цю назву справді собі заслужили і з поклоном тим старим мурам, в яких набиралися вони знання й освіти та любови до свого рідного. Бо крім знання, яке давала школа офіціяльно, вчила вона молодь устами педагогів-патріотів і любови рідного народу і праці й посвяти для нього, для його національного й соціяльного визволення. Що ця наука не пішла на марне, доказом того ті численні жертви крови, які зложили в рр. 1914—1920 б. учні цієї гімназії на вівтарі своєї Батьківщини-України.

Якжеж відбулося саме свято ювилею І. гімназії?

Не будемо переходити подрібно цілої його програми, спинимося тільки на найважніших моментах. І так у перший день (пятниця 21. п. м.) вписувалися приїзші гості до пропамятної книги й оглядали мури й салі своєї школи. Між підписами запримітили ми дуже богато українських імен. Крім того відбулося декілька клясових зїздів старших річників. Вечером тогож дня грала вулицями міста шкільна орхестра, а одночасно в каварні „Уніон" відбулися сходини учасників свята з метою взаїмного пізнання. Цей вечір, на якому лунала майже виключно українська пісня, співана залюбки й неукраїнцями, полишив по собі незатерте враження і був чи не найкрашою частиною свята.

Другого дня (субота, 22. п. м.) були Богослуження по всіх святинях Станиславова, після чого відбувся похід улицями міста, а потім відслонено на гімн. будинку памяткову таблицю, при тому промовляв дир. гімназії Володимир Труш і воєвода Моравський, той самий, що то недавно заборонив збірку на українських студентів, подавши незвичайно „оригінальні" мотиви тієї заборони, гідні увіковічнення. Цю нагоду використав п. воєвода на те, щоби зложити декларацію, що він буде все ревно піддержувати тих, які поступатимуть по думці ідеалів, винесених з гімназії, зокрема любови й праці для добра загалу, натомісць буде безоглядним противником всіх тих, що тим ідеалам схочуть протиставитися. Дехто коментував цю часть

*) До речі: З опублікованих досі матеріялів про станиславівську І. гімназію і з промов членів ювилейного комітету виходить, що початок цієї школи, як єзуїтської колегії, сягає 1716 року. Натомісць дати 1728-го року, як початку школи, ми не могли ніде ні дочитатися ні дослухатися і взагалі не знаємо, звідки ця дата взялася. На нашу думку історію стап. гімназії важко вязати з історією єзуїтської колегії, хоч наука в колегії (від 1740 р.) відбувалася в тих самих салях, що й сьогодні, себто в мурах І. гімназії. Більше відповідатиме правді дата 1784. року (початок гімназії), бо в тому році цісар Йосиф II. завів одностайний для цілої держави статут навчання, зовсім ріжний від єзуїтського, наслідком чого на місці б. єзуїтської колегії станула 5-клясова гімназія.

промови стан. воеводи як погрозу на адресу українців. Якби там не було, промова п. Моравського була не на місці, бо виголошено її на невідповідному форумі. Учасників зпоза стан. воєвідства інтересувало це сердечно мало, які погляди іcповідує воевода Моравський. Після його промови музика відіграла „Єще Польска“, що, оскільки знаємо, не було передбачене в програмі свята...

При цій нагоді зазначимо, що похід улицями міста, в якому взяли участь усі середні школи Станиславова, а також гімназія з Товмача, при співучасти кількох орхестр, не зробив зовсім того вражіння, яке повинен був зробити. Він виглядав на звичайний студентський шкільний похід який можна бачити кілька разів до року. Сталось це тому, що старші учасники свята, які мали йти за учнями І. гімназії річниками, розбилися наслідком кепської організації походу аж на три групи, через що не було зовсім живого образу гімназії за останніх 60 літ. До того немало учасників не брало зовсім участи в поході, приглядаючись йому з боку.

Тогож дня передполуднем відбулася ще на гімн. подвірю спільна фотографія, а потім учасники оглядали дві шкільні виставки: старих актів, що відносяться до історії гімназії і робіт учнів. Між виставленими актами були деякі, що мають немалий інтерес для нас, українців, прим. акти слідства проти тих учнів-українців, що брали участь у ріжних політичних демонстраціях то-що.

В само полудне відіграли учні школи „Антигону“ Софокля в незвичайно дбайливій відготовці. Вистава йшла в салі „Варшави“ (недавно ще „Австрії“), де м. ін. радила Українська Національна Рада (1919 р.). Попередила виставу промова адв. д-ра Радета, який подав огляд історії І. гімназії, згадав визначних померших її вихованків та повитав присутніх делегатів і найвизначніших учасників. При згадці о. Олександра Стефановича, що здав у цій гімназії матуру ще в 1867 р., саля задрожала від оплесків. Це була спонтанічна овація в честь найстаршого учня гімназії. (Крім о. Стефановича явилися на святі ще два найстарші учасники, оба українці, що здали матуру в 1868 році: емер. радник суду Лушецький і парох Коропця о. Проскурницький).

З черги більшість учасників вибралася на спільний обід, в часі якого промовляв марш. сойму Дашиньский (теж учень І. гімназії), що виголосив дуже інтересну промову, в якій м. ін. виступив проти фальшування історії в польських шкільних підручниках, зокрема до науки історії, а дальше шкільний куратор Питляковський, о. сов. Стефанович і багато інших. В своїй промові подав о. Стефанович багато цікавих фактів і подробиць з життя української гімн. молоді в 60-их роках м. ст., зокрема про початки українських громад, що в тому часі творилися нелегально по всіх середніх школах. Закінчив її заявою, що тільки тоді буде правда і справедливість, будуть здійснені наші ідеали, винесені зі шкільної лавки, як побіч вільного поляка стоятиме також вільний українець, як побіч незалежної Польщі стане також незалежна Україна. Промова ця зробила своє вражіння, бесідникові відспівано „Многая літа“.

На закінчення свята відбувся в салях дому польських залізничників раут, на який запрошував воєвода Моравський як б. учень І. гімназії. Ті українці, які пішли на цей раут (а було їх доволі), нехай відповідять на це перед своєю совістю.

Зібратися на окрему нараду учасникам-українцям не було, на жаль, ні часу ні змоги. Але й без того всі українці, старші і молодші, обмінювалися своїми думками і споминами, що вийшло їм тільки на користь.

С.

20-ліття яворівської гімназії.

Свято-ювилей гімназії „Рідної Школи“ в Яворові.

Дня 6. і 7. жовтня ц. р. святкуватиме гімназія „Рідної Школи“ УПТ у Яворові ювилей свого 20-літнього істнування. Гімназія сповняла від самого свойого початку важну культурну функцію в житті Яворівщини і цілої галицько-української землі. Цілі ряди молоді виховалося в її мурах, в її прегарному будинку, скінчили середню школу та пішли в світ і заняли ріжні суспільні становища. Чимало учнів і професорів яворівської гімназії поклали свої буйні голови за визволення в боротьбі від 1917 р. Управа гімназії й її Учительський Збір змінялися, на жаль, досить часто, чи то наслідком воєнної хуртовини, чи то через рідно-шкільні чи взагалі шкільні відносини. Всеж і сьогодні живе велика скількість директорів, професорів, учениць, учнів і добродіїв яворівської гімназії — і власне їх, як і все українське громадянство, просить отсим ювилейний Комітет на свято 6. і 7. жовтня ц. р.

На програму ювилею зложиться: В суботу, 6-го жовтня. Поминальне Богослуження з Панахидою за померших директорів, професорів, учениць, учнів і добродіїв гімназії. В неділю, 7-го жовтня, рано Торжественне Богослуження у міській церкві, в год. 11-ій — святочне надання гімназії імени письменника і педагога Яворівщини Осипа Маковея; вписи присутних на сторінки ювилейної „Золотої Книги“; складання цеголок і відкриття пропамятної таблиці визначних жертводавців у притворі гімназії. В год. 12-ій — Академія в салі Народнього Дому з рефератом про історію гімназії, з хорами і привітами; в год. 3-ій — радісне свято гімназійної молоді на гімн. площі з окремою забавово-руханковою програмою; в год. 4-ій — спільна фотографія; в год. 7-ій веч. — вистава вибраних місць зі „Сну української ночі“ В. Пачовського у салі Народного Дому. Після вистави відбудеться комерс.

Жертводавці „цеголок“ (по 5 зол. одна), які жертвують їх у більшій скількости в час перед ювилеєм, будуть вписані золотими буквами на пропамятній таблиці, що її відслонять в день обходу у притворі гімназії. Примі́щення і нічліг в Яворові для гостей запевнені. Про приїзд та участь у святі, а зокрема в комерсі проситься повідомити до 2-го жовтня ц. р. Ювилейн. Комітет на адресу: Управа гімназії „Рідної Школи“ УПТ в Яворові. Є надія, що ювилей відсвяткується гідно, і що на ньому відживуть спомини від перших днів істнування гімназії, що стрінуться на ньому колишні товариші-професори й учні, що накінець ювилей підніме високо славу яворівської гімназії і зверне українському громадянству увагу на той цінний скарб, що в тій гімназії воно має.

Яворів, дня 22-го вересня 1928.

ЗА КОМІТЕТ:

Д-р Мих. Фільц, голова Кружка Р. Ш

Д-р Маркіян Терлецький, управитель гімназії.

Поклін поляглим.

Народне свято на могилі УСС у Семиківцях.

Дня 16. вересня ц. р. відбулося в Семиківцях, пов. Підгайці, заходами філії Товариства Охорони Воєнних Могил і інших установ Підгаєччини величаве народне свято стрілецьких могил. А тих могил у Підгаєччині дуже багато. Це свідки великих боїв над Золотою Липою та Стрипою, що їх оспівують стрілецькі пісні.

Не зважаючи на непогоду і дощ, біля стрілецької могили зібралося кілька тисяч людей з дооколичних сіл, щоби вшанувати память поляглих. Громадно прибули дооколичні читальні „Просвіти“ та сокільські і лугові товариства. Прибуло разом 29 товариств з вінками та кінна бандерія.

В год. 9-ій відправив о. декан Сендецький торжественну Службу Божу, на якій співав селянський хор. Гарну проповідь до зібраних виголосив о. сов. Ермак. Тому, що влада заборонила промовляти відпоручникам товариств, іменем усіх установ, які вислали своїх представників на це свято, промовляв пос. Кузик (від Парляментарної Репрезентації, Краєвого Товариства Охорони Воєнних Могил зі Львова та від Сокола-Батька).

Відтак 5 священиків відправило панахиду і дорогу могилу вкрило 29 вінців від товариств. Опісля сокільські і лугові товариства зложили поклін поляглим почесним ходом попри могилу.

Пополудні відбувся руханковий виступ Соколів і Луговиків. В год. 2-ій вправляли Соколи і Сокілки вільноруч, а Луговики і Луговички виконали спільні вправи вільноруч, а опісля Луговики вправи топірцем. Прегарне виконування вправ та взірцева карність між сокільським і луговим юнацтвом зєднали їм усіх приявних, які горячо оплескували вправляючих. Поважний святочний настрій та цілий хід свята останутъ усім учасникам дорогим споминoм.

Не обійшлося й без інцидентів. Приявний командант постерунку хотів арештувати голову комітету свята за почесний хід біля могили і щойно на інтервенцію посла Кузика відступив. Випадок цей заколотив на хвилю поважний настрій свята і зробив дуже прикре вражіння.

Мимохіть насувається таке порівнання: В часі, коли польський нарід віддає поклін своїм поляглим під Раранчею та у Задвірю, а землю з львівського побоєвища торжественно як святощі перевозиться навіть до Америки, в цім сам'м Задвірю влада не позволила навіть на відправлення панахиди за поляглих у війнах синів нашого народу. Іншим фактом з найновіших часів є розвязання товариства „Сокіл“ у Винниках коло Львова за „зложене венька на моґіле полеґлих в войне польско-русіньскей“, отже ніби-то за переступлення статуту і політичну діяльність товариства. Чиж зложення вінка на могилі полеглих може бути обявом політичної діяльности товариства?

При кінці подамо ще, що на днях заборонено також відправлення панахиди за поляглих в Белзі, п. Сокаль і свято у честь поляглих у Золотниках, п. Підгайці. Все те факти з останіх днів, факти незрозумілі для культурного світа. Бо відома річ, що всюди на Заході культ поляглих, своїх і „ворогів“, стоїть дуже високо і там не роблять перешкод в уряджуванню свят, а тим більше церковно-народніх поминок в честь поляглих.

Порядки на личаківському залізничому двірці.

До відома Львівської Дирекції Залізниць

Мешкаючи у Винниках, доїзджу що-дня до Львова і приглядаюся відносинам на двірці в Личакові, звідки виїздить до Винник три шкільні потяги денно. Мало коли буває, щоб ті потяги, головно той, що виїздить зі Львова в год. 14.10, відійшли правильно. Ці потяги призначені для шкільної молоді. Сотки дітвори встає в год. 5.30 рано, снідає в 6-ій і квапиться до потягу. Тимчасом потяг, що мав з Винник відійти в год. 6.46, відходить часто після 7-ої й уся молодь спізнюється до школи. (Коли директор зарядить, щоб ті, хто спізниться, не входили до кляси, дітвора тратить з вини личаківського уряду руху одну годину шкільної науки). Гірше виглядає справа з поворотом молоді. Учні збираються на залізниці вже від 12 год. Тимчасом потяг, що має відійти в год. 14.10, відходить дуже часто в год. 14.30, або й в 15-ій год. В такому випадку молодь, що вийшла з дому в год. 6 рано, вертає знов до хати на обід в год. 16-ій! Цілих десять годин діти без їди. Колиж почнуться дощі, мокнуть, (бо ждальня майже завсіди зачинена), а як потиснуть морози, то жаль дивитися, як карається дітвора! Цеж найкраща нагода до перестуди, витворювання підложа під туберкульозу і т. п. В додатку молодь зовсім без опіки! Наждавшися на спізнений потяг, кидається на нього, як він заїздить на стацію Личаків і вскакує до вагонів коли потяг ще в руху. Так само, виголоднівши, не жде, щоб потяг заїхав на стацію у Винниках, тільки вискакує з вагонів, коли потяг у руху, ще далеко перед стацією! Словом — нелад у відправлюванні шкільних потягів спричинює стільки хаосу на цій малій стації, зовсім не пристосовленій до такого великого підміського руху шкільної дітвори, що нераз жах бере за тих необережних дітей, схвильованих недбальством уряду руху і легковаженням ним здоровля й життя шкільної дітвори, майбутніх громадян. А який погубний педагогічний вплив має це легковаження точности державним підприємством! Скільки то з тих юнаків, що караються з вини уряду руху, будуть самі колись залізничими урядовцями і, навчившись легковажити точність на залізниці, сами будуть вносити розгардіяш у відізд потягів та спричинюватимуть залізничі катастрофи!

З Винник їздять уже постійно, в дуже докладно означеному часі, три автобуси. Все старше громадянство, яке мусить їздити точно в означеній годині, резигнує вже з їзди потягом, на який ніколи не можна рахувати, чи він відійде точно, й їздить автобусами. Шкільна молодь, що користується знижками, мусить їздити залізницею! Для чого знущається, мимо зажалень, уряд руху над сотками шкільної молоді?

Антін Крушельницький,

управитель муж. семинарійних учительських курсів у Львові (Театинська ч. 10).

Ріжні вісти.

СПРАВА ГР.-КАТ. ПАТРІЯРХАТУ.

Варшавський „Курер Поранни“ повідомляє, що недільна конференція прем. Бартеля з митр. Шептицьким торкалася справи створення в Польщі самостійного греко-католицького патріярхату. Згаданий часопис твердить, що такий проєкт висунув митрополит і мотивував його відносинами, які є тепер серед гр.-кат. духовенства.

СНІГ І МОРОЗ У ВЕРЕСНІ.

У Великих Горах на Гор. Шлеську падав два дні сніг і покрив землю верствою 12. цм. високою. Також у Гарцу великі морози і впав сніг. Великий мороз навістив Францію. Над Льoарою температура впала до 3 ст. Ц. нижче зера, у Вогезах до 4 ст. Найнижчу температуру занотували в Оверніі — 8 ст. Ц. В Татрах з неділі на понеділок упав сніг, у звязи з цим впала дуже температура.

НОВИЙ СТАНИСЛАВІВСЬКИЙ ВОЄВОДА?

„Глос Правди“ подає вістку про недалеку зміну на становищі станиславівського воєводи. Одним із найповажніших кандидатів на це становище є Пацьорковський, директор політичного департаменту в мін-стві внутр. справ.

ШПІОНАЖА.

Поліція арештувала адміністратора дібр кн. Як. Радзівіла ів. Сокола Путилівського, який за рос. часів був мировим судією. Крім того арештували радного міста Баранович Шуляковського, студ. виленського університету Мицщика, бухальтера в добрах кн. Радзівіла Вішку й 13 інших. Вони продавали військові, залізничі, а навіть адм. папери для СРСР.

СПРАВА РОЗЗБРОЄННЯ НА ЛІЗІ НАЦІЙ.

На засіданні Ради Ліги Націй 25. вересня мін. Бенеш запові́в скликання приготовної комісії конференції роззброєнь на початок 1929 р. Німецький делегат гр. Бернсдорф пригадав промову канцлера Мюлера, в якій він домагався можливо скорого скликання першої конференції роззброєнь. Нім. делегація стоїть далі на тім становищі і тому здержиться від голосування над резолюцією в справі роззброєння. Німеччина сповнила наложене на неї роззброєння. Представлені ц. р. Лізі Націй трактати в справі розєму й безпеки надаються до того, щоби посунути наперед справу роззброєння. Німеччина не має ніяких матеріяльних резерв, а рекрутація боєвих відділів і приспособлення промислу до війни вимагали би богато часу. Німецька делегація не буде голосувати проти Бенешової резолюції, щоби не ослаблювати її позитивної сторони. Французький делегат Поль Бонкур думає, що перша конференція мабуть не дойде до нового зменшення зброєнь, а лиш до оминення непотрібного суперніцтва в зброєннях. Та хочби конференція роззброєнь дала поважні висліди, то Ліга Націй греватиме в усякому разі, але тоді подібна на божество, якому здерли вінець із голови.

Бонкур за розвязанням комісії розброєнь?

„Пті Парізіен“ повідомляє із Женеви, що фр. делегат на конференцію роззброєнь Поль Бонкур у найближчім часі поставить внесення на розвязання комісії роззброєнь. „Пті Пар.“ каже, що конференція роззброєнь хотяй буде безуспішна, доки до неї не приступлять Зл. Держави й СРСР.

НОВИНКИ

— **XXIII-ий список членів-опікунів стрілецьких могил.** Від останнього списку, оголошеного в свойому часі в „Ділі“, прибули отсі нові члени-опікуни стрілецьких могил, які зложили в касі Товариства, Львів, Руська 18, I. п., по 15 золотих як опікунство над одною стрілецькою могилою: 365) Амалія Модрицька, Дрогобич, 1 м., 366) Володимир Ярош, Тарнів, 1 м., 367) Кружок „Рідної Школи“, Броди, 1 м., 368) Народній Дім, Перемишль, 2 м., 369) Іван Колодрубець, Кіральгаза, 1 м., 370) Читальня „Просвіти“, Томашівці, 1 м., 371) Громада Зубків, 1 м., 372) Парохіяльний Уряд в Ужгороді, 1 м., 373) Ліна і Микола Малицькі, Шляхтинці, 3 м., 374) Ольга Князь, Снятин, 1 м., 375) Юстина Дутчак, Бабилів, 1 м., 376) Народня Торговля, Рава Руська, 1 м., 377) Учительська Громада, Рогатин, 1 м., 378) Товариство „Луг“, Стрілиська Нові, 1 м., 379) о. М. Вергун, Подусільна, 1 м., 380) Українська Каса, Заліщики, 2 м., 381) Кооператива „Надія“, Жукотин, 1 м., 382) о. Ерест КаДужницький, Іздебки, 1 м., 383) Жіночий Кружок, Добромірка, 1 м., 384) Американське „Обєднання“, 20 могил. Досі 507 могил мають своїх опікунів. Одначе з фонду, призначеного на упорядкування могил, Головна Рада Товариства Охорони Воєнних Могил була приневолена виасигнувати на упорядкування могил бл. п. Вітовського і Чучмана в Берліні квоту 200 амер. долярів, так, що в дійсности тільки 386 могил мають своїх опікунів. Перебирати опікунство над рештою могил у Львові, яких є около 1.000, а також над могилами, розкиненими по краю та на горах Ключ, Маківка й ін., є обовязком цілого нашого громадянства. — **Т-во Охорони Воєнних Могил у Львові.**

— **Львівська хроніка.** Жидівські комуністи протестували голосно перед божницями на вул. Жовківській і Старозаконній проти святкування традиційного „Свята примирення“. — Два тижні вязниці дістав магістрацький писар Габріель Левіцький за фальшивий донос на свого наставника радника Мазуркевича, якого обвинувачував у хабарах і зловживаннях.

— **Бандитизм.** У Косівщині гуляє якась ватага, що живе з награбленого майна селян; одному з них у Шешорах пірвала в ночі, мов вовк, три барани. Кажуть, що між 5 бандитами є 2 жінки.

— **„Хитра політика“.** Всепольська „Газета Варшавська“ демаскує в оригінальний спосіб міністра внутр. справ Складковського, який є по суті великим приятелем українців, а коли розвязав „Просвіту“ на Волині то тільки на те, щоби замилити очі польському громадянству. На доказ, що воно так, згаданий контрольний орган патріотизму приносить таку реляцію: мін. Складковський підчас своєї останньої службової обїздки склав у селі Ясин (Перемишлянщина) на руки війта 100 зол. на місцеву просвітню організацію, себ-то „Просвіту“. Чуєте? „У Рівнім і Дубні розвязується „Просвіту“, мотивуючи це дискретно формальними причинами, а в Ясині міністр внутр. справ складає на ту саму організацію 100 зол.“. Одним словом: 100 зол. в Ясині на покриття коштів шкоди, яку зазнали українці на Волині. Що за хитрощі!

— **Оборонець маріявітського Распутіна** архиєпископа Ковальського, що виступає на процесі в Плоцьку, є також маріявітським духовним; зветься Тулоба. Аж на процесі виявилось, що його минуле є також сильно мевене і що його свого часу приневолили покинути Польщу. Тулоб живе увесь час у Ризі.

— **За шпіонажу** арештували на Поліссі 13 осіб, які вели протидержавну пропаганду (польська преса не подає в чию користь). Є між ними урядовці, учителі та студенти.

— **Новий король,** не альбанський, а польський, появився в польськім містечку Вонгровец. Називається він Францішек Гавлович, має 57 літ і заявив усім членам редакції місцевої газети, що не є недужий, а тільки трохи недочуває, є пересвідчений про потребу монархії в Польщі, сам є з професії шевцем і має сина шевця, а свою королівську програму пересилає одночасно до всіх органів влади.

— **Ріжні вістки.** У Ленінграді помер перший препаратор-зоольог зі Зоольогічного музею С. К. Приходько. — Помер відомий англ. радіольог Робер Нокс, заст. голови „Британського Інституту Радіольогії“ і голова Рентгенівського товариства. — У Шікаго застрайкувала одна середня школа, тому, що дирекція прийняла туди вперше 25 негрів на 260 учнів. — В околицях Парижа впала перша зимова наморозь. — Провідник англ. робітничої партії Мекдональд дістав 500 фунт. шт. сукцесії і по 200 фунт. для своїх пятеро дітей. — Три останні папські енцикліки перекладені на китайську мову, розкинені в Китаю як летучки для пропаганди.

— **25 літ під чужим прізвищем** прожив берлінський громадянин Кнеблер. У 1901 році, щоби оминути кари за занедбаний обовязок військової служби, прибрав він прізвище свого приятеля Шевенгофа, який виїхав до Америки і залишив йому свої старі документи. Коли прийшла війна, Кнеблер таки мусів узяти в ній участь напротязі 4 літ, хоча Шевенгоф був раніше звільнений від військової служби. Після війни дійсний Шевенгоф вернувся з Америки до Мюнхена. Тому, що він мав на своїй совісти якийсь злочин, поліція шукаючи за ним, найшла Кнеблера. На розправі Кнеблер оповів своє життя. Йому дарували кару сфальшування свого родоводу, з огляду на те, що його вина була передавнена і що він своїм важким життям у самотности, скритим від рідні та знайомих, надолужив за свою провину.

— **Рекорди.** У Спол. Державах відкрили лінію автобусів між Ню Йорком і Льос Анджельос; дорога тріває 5 днів і 14 год. (на день довше як залізн.) на просторі 560 км. — У Братиславі виявилось підчас процесу за відшкодування, що довжник позичив свою жінку одному приятелеві на місяць під умовою, що за це дістане повну обстановку для своєї спальні. — Американський пароплав „Мавретанія“ переїхав з Шербурга до Ню Йорку в рекордовім часі: 5 днях і 2 годинах.

— **Толстой і релігія.** У „Берлінер Тагеблят-і“ находимо коротке справоздання ювилейного свята в роковини смерти Толстого в Ясній (тепер: „Красній“) Поляні. „Поїхало туди яких 60 осіб, між ними й урядові радянські представники, фінський посол і естонський. Літературний світ СРСР був майже непредставлений у подорожі, яка за життя Толстого виглядала звичайно дуже інакше. Гостей привитала в новім будинку вищої господарської школи донька Толстого, Александра Львовна. У своїй промові накінці вказала вона на те, що за згодою уряду в цій школі не ведуть ні військової ні протирелігійної пропаганди, для вшанування пересвідчень того, якого іменем називається ця школа. У імпровізованій красномовній промові Луначарський сказав, що радянський уряд бажає якнайщиріше мира, але що для нього, окруженого ворогами „повне роззброєння було би божевіллям“. Радянський уряд, казав він, перейнятий „якнайбільшою лагідністю“ супроти всіх релігійних пересвідчень, дарма, що сам має те пересвідчення, що понад людиною нема нічого вищого.

— **Під шибеницею на сцені.** Цими днями трапилась у державнім театрі в Будапешті зворушуюча сцена підчас проби до вистави „Смерть Дантона“ Бюхнера. У хвилині, коли посіпаки тягнули актора-Дантона під шибеницю, поміст збудований довкола неї захитався і статисти почали з нього летіти в низ. Десятеро із них упало на 4 м. униз і покалічилось.

— **Заповіт чудака.** У Мадриті помер мільонер Гуттансо, що від літ жив самотно серед лікарських книг, в яких студіював свою уявлену недугу. Довгі роки збирав він дорогоцінні монети, які безпосередньо перед смертю власноручно затопив на морі. Залишений ним заповіт каже багато про його душу, яку він передає чортові для спроби, що він з нею не матиме більше потіхи, ніж сам її власник за життя. Свою віллю також записує чортові, з проханням написати відповідну присвяту на її фронті. Вірний слуга має її пильнувати. Відвідувати її ні направляти не вільно, заки вся не розвалиться. На доказ, що Гуттансо не має спеціяльних симпатій до чорта, він записує більшість свойого майна епископові з Севілі, що має відправити богослуження за його душу. Велику частину майна записав він одній жінці, в якій він кохався 30 літ тому і якої від цього часу не бачив.

— **Жінка великого письменника.** У Парижі померла в 83 р. життя жінка великого франц. письменника Барбей Доревілі, Люіза Реад. Доревілі належить нині до доби ось-ось „класичної“ літератури. Його „Чортиці“ та „Лицар Ле Туш“ перекладені на всі мови, відомі з ріжних видань на чужині. Про його вірну товаришку всього бурхливого життя, Париж забув. За домовиною Люіза Реад ішло... 12 осіб. Після смерти Доревілі, який помер на її руках, вона присвятила все своє життя на збірку розкинених його рукописів. Тільки завдяки її заходам вийшли аж тепер уперше збірні твори Барбей Доревілі в 30 томах, у люксусовім виданні.

— **Переклади документів,** свідоцтв і інших паперів робить „Бюро перекладів“ з усіх мов судового перекладчика, площа Академічна 1а.

Театри.

Великий Міський Театр:

26-го г. 7·30 веч. „Орлов“, оперетка, виступ Ельви Гістедт.

27-го г. 7·30 веч. „Тоска“, опера, виступ Г. Хоріяна.

Кіна.

„Аполльо“: „Визволена“.
„Лев“: „Маністес, велитень гір“
„Оаза“: „Сьоме небо“.
„Палас“: „Гінек і Льопек“, „Чорні силуети“.
„Фатаморгана“: „Студент з Праги“.

Хто не вписав ще своєї дитини до приватної школи „Рідної Школи“ — нехай зробить це негайно. — Ніодна українська дитина не сміє пропадати в чужій школі!

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир. Панаса Карабіневича

Горохів

26/IX Гейша.
27/IX Вихрест

Дирекція Товариства взаїмних обезпечень і Кооперативного Банку „Дністер“, на численні запити в справі нереагування на безпідставні і спричинені особистими мотивами наклепи часопису „Громадський Голос“, подає до відома, що вислала до відповідального редактора „Громадського Голосу“ два спростовання, які одначе Редакція „Громадського Голосу“ не хоче помістити, супроти чого була Дирекція змушена зробити проти відповідального редактора „Громадського Голосу“ п. Степана Терлецького карне донесення до Суду повітового С. III. у Львові. В наслідок того донесення було вже визначено три розправи, одначе жадна не відбулася бо ні разу суд не міг доручити візвання обвинуваченому, який укривається, щоби ухилитися від доручення судового візвання. Найблища розправа є визначена на день 5. жовтня ц. р. а коли би ще і цим разом не удалося доручити візвання відповідальному редакторові „Громадського Голосу“, в такім разі була би Дирекція „Дністра“ приневолена почините кроки, які проти її волі можуть довести навіть до припинення видавництва того часопису. 619 1—1

Курс крою білля і суконь розпічнеться з початком жовтня п. р. в робітних жіночої промислової кооперативи „Труд“ у Львові. З письменними і устними зголошеннями звертатися до Управи „Труду“, Львів, Ринок ч. 39. 616 1—1

Хеміки позір! В четвер, дня 27. ц. м. точно о год. 17. відбудуться в домівці Українського Технічного Товариства (Львів, Ринок ч. 10/II) основуючі сходини Секції хеміків У. Т. Т. Проситься всіх інженірів-хеміків конче прибути. — **Ініціятивний гурток.** 1—1

Філія Краєвого Товариства Охорони Дітей пригадує, що „Порадня Матерей“ при вулиці Ходоровського отворена від 1-го вересня ц. р. — Поради лікарські що дня від год. 9—10-ої рано і від 3—4-ої по пол. — Кварцева лямпа щоденно від 1-ої год. по полудни. 617 1—2

Конкурс. Головний Виділ Т-ва „Просвіта“ у Львові розписує отсим з нагоди 60-літнього ювилею „Просвіти“ конкурс на просвітянський гимн: 1) слова з музикою або 2) тільки текст. — Найкращий твір буде нагороджений премією. — Речинець надсилання гимну до дня 30. жовтня ц. р. — **Головний Виділ Т-ва „Просвіта“.**

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“ В друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.